

A *Xysticus sabulosus* és a *Xysticus Embriki* földrajzi elterjedése.

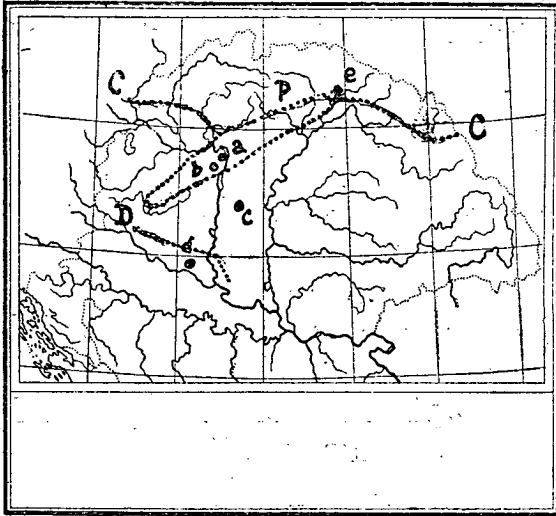
Írta: KOLOSVÁRY GÁBOR.

(Három szövegközi ábrával.)

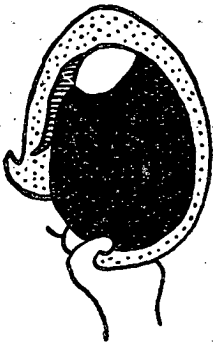
A *Xysticus sabulosus* Hahn. nevű pókfajt Európa északi vidékeiről írta le HAHN. Amíg 1934-ben (1933. évi gyűjtéseim alapján) a *Xysticus Embrikii* meg nem találtam, addig a tudomány csupán a *X. sabulosus*-t ismerte. CHYZER-KULCZYNSZKI művében is a tokaji és a kecskeméti adatok tévesek, mert KULCZYNSZKIÉK északeurópai példányok alapján írták le Magyarországról ezeket a fiatal és pontos meghatározásra nem alkalmas állatokat. Kutatásaim kiderítették, hogy a *X. sabulosus* Magyarországon nem él, hanem helyette az *Embriki* faj honos. E fajt eddig kimutattam *Solymárról*, *Nagyharsányról* és BALOGH JÁNOS gyűjtötte a *Sashegyen*. A tokaji adat KULCZYNSZKITŐL származik, de lengyelországi példány alapján történhetett a műben való leírása, miért is sem a Nemzeti Múzeum gyűjteményében nincs meg, sem az adat megbízhatóságát nem állíthatom. — HESSE professzor Berlinből elküldte nekem a *X. sabulosus* típusát. Ez élesen különbözik a mi déleuropai *Embriki* típusunktól. (L. a mellékelt rajzokat!)

Kétségtelen, hogy a pókok világában is érvényes a RENSCH-féle rassz-körökre vonatkozó törvényszerűség, vagyis az, hogy északi fajok a délibb földrajzi fekvésű vidékeken, szerintem nyilván csak beltenyésztéssel, rendszerint új formákká válnak, s ez az oka annak, hogy a *X. sabulosus* típusát nálunk a *X. Embriki* típusa váltja fel, úgy ahogyan az *Yllenus arenarius*-ét az *Y. Horváthi* és a *Szongáriai cselőpóké*t az Adria partján a *Ta-*

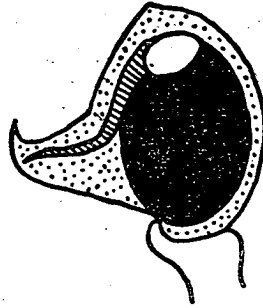
rentula Apuliae. — Így kell ennek lennie még több más pókfajjal is, előre sejtett gyanúim szerint a *Thanatusokkal*, *Synaemákkal*, s a *Lycosidák* igen sok fájával.

1. P = Praepannonicum. 2. D = Dinaricum. 3. C = Carpathicum. *a* Sashegy. *b* Sólymár. *c* Kecskemét. *d* Nagyharsány. *e* Tokaj.

I.

II.

I. *Xysticus sabulosus* Hahn. A hím párzótágja (Begattungsorgan des Männchens) Berlin, Zool. Mus. Univ. No. 1259. Niesky, G. BO. 5649.

II. *Xysticus Embréki* Kolosváry. Sashegy, Sólymár, Nagyharsány. Ugyancsak a hím párzótágja. (Begattungsorgan des Männchens.)

A *X. sabulosus* és az *Embriki* elterjedésének határvonala még nem elég bizonyos, hiszen a felfedezés friss, de annyit tudunk már, hogy a Praepannonicumban már a *X. Embriki* él, úgyszintén a Pannonicumban és a Dinaricumban is, de valószínű, hogy a Kárpátokban már a *X. sabulosus* elterjedése következik, ha a bizonytalan KULCZYNSZKI-féle adat valóban Tokaj mellől a *X. sabulosus* jelenti. — Pókok körében a RENSCH-féle rassz-körök problémájának felvetése és kimutatása e kis cikkemben történik először meg konkrét formában, s ez elegendő arra, hogy a további kutatásokra kiinduló pontul és például szolgáljon.

Die tiergeographische Verbreitung von *Xysticus sabulosus* und *Embriki*.

Von G. KOLOSVÁRY.

Ich habe festgestellt, das *X. sabulosus* in Ungarn nicht vorkommt, er ist eine nordeuropäische Art, sondern statt dessen *X. Embriki* verbreitet ist. Bis jetzt fand ich das Tier in der Umgebung von Solymár und Nagyharsány; ausserdem sammelte J. Balogh in der Nähe von Budapest am Sashegy. Nach meiner Auffassung lebt *X. Embriki* im Norden: im Praepannonicum bei uns, wogegen in den Karpaten und nördlich davon *X. sabulosus* verbreitet ist. Ich fasse diese abgegrenzte Verbreitung beider nahe verwandten Arten als einen Fall der Rassenkreise von Rensch unter den Spinnen zum erstenmal auf.
